ముగ్గురు నిర్భాగ్యులు

ఏ ముగ్గురు నిర్భాగ్యుల్ని గురించైతే నేనీ కథను వ్రాస్తున్నానో, ఆ నిర్భాగ్య త్రయంలో మొట్టమొదటి వాణ్ణి నేనే నని సవినయంగా విన్నవించుకుంటున్నాను. బంధాలన్నిటి లోనూ ఈ స్నేహబంధముంది చూచారూ, అది చాలా గొప్పదనే విషయం మీకు తెలియందేమీకాదు. అందులోనూ నాకు, చంద్రం, కాంతారావులకు పరస్పరమూ వున్న మైత్రి భర్తృహరి అన్నట్టు 'అది కొంచెము, తరువాత నధికమగుచు తనరు మధ్యాహ్నానంతర జనితమైన ఛాయ' వంటిదని మా పంతులుగారి ఉవాచ! కయ్యానికి, వియ్యానికి, నెయ్యానికి సమానులు కావాలన్న ఆర్యోక్తి ప్రకారం మేము ముగ్గురమూ ఒకే రకమైన కుటుంబాల్లోపుట్టి, ఒకే బడిలో చదువుకొని, ఒకే తరహా ఉద్యోగంలో వున్నవాళ్ళం. ఆ ఉద్యోగ మేమిటో గూడా ఇప్పుడే చెప్పేస్తున్నాను. ఎందుకంటే మీరు ఈ కథ మంచి రసపట్టులో నడుస్తున్నప్పుడు "మీ ఉద్యోగమేమిటో చెప్పడం మరచిపోయా వేమయ్యా?" అని నిలదీసి అడిగేయగలరు. మేము ముగ్గురమూ హైస్కూలు వదలిపెట్టిన మరుక్షణం నుంచీ ఇప్పటివరకూ అరక్షణం తీరిక లేకుండా వెలగబెట్టుతున్న ఉద్యోగంపేరు నిరుద్యోగం!

◆ ◆ ◆

పానగల్లు పార్కుతో పరిచయమున్న వాళ్ళు మదరాసు మహానగరంలో ఎందరున్నారో నాకు తెలియదు. నాకు మాత్రం ఆ పార్కుతో వున్న సంబంధం సీతాదేవికి అశోకవనంతో వున్న ఆత్మీయతలాంటి ది. ఐతే ఒక భేదం. అశోకవన నివాసం సీతాదేవికి సంతాపకారణమైంది. నాకు పానగల్లు పార్కు కల్గించింది, సంతాపం కాదు, సంతోషం. పాదలేపనం దొరగ్గానే హిమాలయాలకు గాలిలో ఎగిరిపోయిన ప్రవరునిలా, అవకాశం దొరగ్గానే మా రోళ్ళపాడు గ్రామం ప్రక్కన అనుదినమూ పరుగెత్తే బాలవినాయగం

కంపెనీవారి బస్సులో కూచొని, కండక్టరుని ప్రతిమాలుకొని జెమినీ స్టూడియో దగ్గరే పేవ్‌మెంటు మీద చెంగున దూకి, అటునుండీ రాజకుమారీ టాకీసు వరకూ ఒక్కపరుగు తీసి, తరువాత నాతో చాలా పరిచయం కలిగివున్న నాలుగైదు రోడ్లని అధిగమించి, గేటు తెరవకపోయినాసరే గోడ ఎక్కి దూకి, ఆ పార్కులో ప్రవేశించేప్పటి నన్ను మీరు చూడడం గనుక తటస్థించితే నూరు యోజనాల సముద్రాన్ని దాటి, లంకను గాలించి అశోకవనంలో కాలిడిన ఆంజనేయునితో పోల్చకుండా ఉండలేరు! ఆ ఉద్యానవనం మధ్య రెండు రావిచెట్లు, ఆ చెట్ల చుట్టూ కట్టబడిన దిన్నె, ఆ సిమెంటు దిన్నె కెదురుగా ఒక ప్రొద్దు తిరుగుడు చెట్టు (ఈ చెట్టు మాత్రం ఇప్పుడుందో, లేదో నేను చెప్పలేను) ఇవి నాకు స్వాగతమిచ్చి రారమ్మని దూరంగా వుండగానే పిలుస్తాయ్. అప్పుడు చూడాలి మన పోజు! సింహాసనాసీనుడు కావడానికి వెళ్ళే రాజాధిరాజు కూడా అంతఠీవిగా నడువలేడు. పాలమున్నీటిలో పాపపానుపుపైన పవ్వళిస్తాడు రంగనాథుడు. చేతవున్న బ్యాగును ఒక అంచున వుంచి ఆ సిమెంటు దిన్నె పైన శయనిస్తాను నేను. మా ఇద్దరికి తప్పా ఈ విశాల విశ్వంలో మరొకరికి పానుపువల్ల లభించే సుఖం అనుభవనీయం కాలేదని నా దృఢనమ్మకం!

"తెనుగు దాతల దానజల వేణిలో గిరుల్ తెప్పలై పర్వులెత్తిన" దినాల్లో పానగల్ రాజావారు ఈ పార్కును నెలకొల్పి వుంటారు. తారురోడ్లు కలిగిపోయే నిదాఘ సమయాల్లో, పగలల్లా పనిపాట్లతో విసిగి వేసారిన తరువాత చల్లగాలికోసం పట్టణవాసులందరూ తహతహలాడే సంధ్య వేళల్లో ఎందరో విద్యార్థులు, విద్యా వేత్తలు, క్రొంగొత్త వలపు జంటలు, ఆరమ్రుగ్గిన వృద్ధ దంపతులు, నిరాశా నిస్పృహలతో అలమటించే దీనులు, న్యూకాజిల్ ధూమంతో మేఘాల్ని నిర్మించే శ్రీమంతులు, పానగల్లు పార్కులోని వృక్షచ్ఛాయల్లో హాయిగా కూచొనేవారు. కూచుంటూనే ఉన్నారు. ఐతే వీరిలో ఎందరు చనిపోయి స్వర్గంలో వున్న పానగల్లు రాజావారిని తలచుకుంటున్నారో నాకు తెలియదు. ఒకరోజు, హైస్కూల్లో చదువుకుంటున్న కుర్రాడు కాబోలు, ప్రక్కన కూచొనివున్న తండ్రితో "ఏం నాన్నా! పానగల్లురాజా కూడా కాపిటలిస్టే గదా?" అన్నాడు. తండ్రి చాలా అనుభవజ్ఞుడిలా వున్నాడు. కొంతసేపు ఆలోచించి "భారతీయులమైన మనం గమనించ వలసిన సత్యం ఒకటి వున్నది. ఫ్రాన్సు ఇంగ్లాండు దేశాల్లోవలె కాపిటలిజం, అందులోనూ ముఖ్యంగా రాజరికం మన దేశంలో నిరంకుశంగా ఎప్పుడూ ప్రవర్తించ లేదు. రాజరికాల ప్రాపులోనే కవిత వర్ధిల్లింది. హైందవ సంస్కృతికి ప్రతిబింబాలైన కళలకన్నిటికీ

ఆటపట్టులైన దేవాలయాలు రాజరికాల వల్లనే రూపు దిద్దు కున్నాయ్. ప్రజాసేవను గురించి ఉపన్యాసాలు దంచకపోయినా పూర్వపాలకులు అంతో, ఇంతో ప్రజాసేవ కార్యరూపంగా చేసి చూపెట్టారు అన్నాడు. పానగల్లు పార్కులో ఈలా సంభాషణలు ఎన్నైనా జరుగుతుంటాయ్. నేను ఉపాధ్యాయుల దగ్గర నేర్చుకొన్న చదువు ఈ పార్కులో తెలుసుకొన్న లోకజ్ఞానం ముందు సూర్యకాంతిలో కాగడాలాటిది. అంటే మా టీచర్లు చరిత్ర, సివిక్సు, పాఠాలు చెప్పలేదని కాదు నే ననడం, వా రెంత చెప్పినా నాబుర్ర కెక్కలేదని.

పార్కులో ప్రవేశించిన మొదటిరోజే నాకు నరసన్నతో పరిచయం కలిగింది. నరసన్న పార్కుకు సంరక్షకుడు. సంరక్షకుడన్న పదం ఆంగ్లంలోని గార్డియన్‌కు తర్జుమాగా భావించి, నరసన్న కంతటి బిరుదం ఇవ్వడం మీకు అనుచితంగా తోస్తే సాదాగా కాపలా మనిషి అనే అతణ్ణి వ్యవహరించుకొందాం. మనం ఎలా అనుకొన్నా నరసన్నకు నష్టమయ్యే దేమీ లేదు. కార్పరేషన్‌వారు అతణ్ణి బంట్రోతు అంటారో, తోటమాలి అంటారో, మరేమంటారో మనకు తెలియదు గానీ నెల నెలకూ ముప్ఫై రూపాయలు మాత్రం అతనికి ముట్టజెపుతూ ఉంటారు. (ఈ ముప్ఫై రూపాయల్లో స్కేలెంతో, అలవెన్సు ఎంతో నరసన్నకే తెలియదు) "తమది ఏవూరు బాబూ?" అని అతడు పల్కరించాడు. నేను తల ఎత్తి అతణ్ణి చూచాను. అరవై ఏళ్ల దాటినా దృఢకాయుడే. బీడి త్రాగుతున్నాడు, పొగమాత్రం నాపైకిగాకుండా మరొకవైపుకు వదులుతూ. నేను మా ఊరి పేరు చెప్పాను. అతడు "ఇక్కడికెందుకు వచ్చారు?" అని, నేను జవాబు చెప్పకపోవడం చేత "ఏదో పనిమీద వచ్చివుంటారు. ఐతే ఈ రాత్రిపూట ఎక్కడైనా బస చూచుకోకుండా ఇక్కడెందుకు పడుకొన్నారు?" అన్నాడు. అతని ధోరణినిచూచి నేను భయపడ్డాను. తపస్సు చేసినాసరే మదరాసు పట్నంలో నా కింతకంటే మంచి ఆశ్రయం దొరకదు. నరసన్న నే నక్కడ పడుకోడానికి వీల్లేదంటే నా గతి ఆధోగతే! అందుకనే కొంచెం ధైర్యం తెచ్చుకొని, లేచి నిటారుగా కూచొని చెప్పవలసిన మాటలు కాస్త హుందాగా హుషారుగా చెప్పేశాను.

తీరా విన్న తరువాత నరసన్న దిన్నెపైన ఒక మూల కూచొని "ఐతే రేడియోలో పాడడానికి వచ్చారా బాబయ్యా" అన్నాడు. బదులు చెప్పకుండా మరేమనుకొన్నావ్ అన్నట్టు గంభీరంగా అతనివైపు చూచాను. "బాబ్బాబూ! ఐతే ఒకపాట పాడండి" అని మారాముచేయడం ప్రారంభించాడు. ఎవరైనా పాడమంటే బెట్టుసరి చేసుకోవడమన్నది మన జన్మలో లేదు. అన్నివిధాలా నిరుపయోగమైన నా బ్రతుక్కు పరమాత్ముడు ఈ ఒక్క

వరం మాత్రం ప్రసాదించాడు. కొంచెం బాగా పాడగలను. పాడగలిగివుండీ ఎవరైనా పాడమన్నప్పుడు పాడకపోవడం కళకు ద్రోహం చేయడమని నా అభిప్రాయం. సరే, అప్పటి కేదో పాడాననుకోండి. ఆ పాటతో నరసన్న గుమ్మైపోయాడు. అతడలా ముగ్ధుడైపోవడానికి నా పాటే కారణమని నేను చెప్పను. ఆస్థలమలాంటిది. పానగల్లు పార్కులో వెన్నెల రాత్రులు, అబ్బ! ఎంత హాయిగా ఉంటాయ్. వెన్నెల్లో రావిచెట్టు వెలుగు నీడలక్రింద కూచ్చొని, కాసేపు ఇతర చింతలు మరచిపోయి, పాటలోని భావంతో ఏకమై ఎవరు ఏపాట పాడితేనేం, హాయ్ హాయనిపిస్తుంది.

రెండుమూడు నెలలకొకసారి రేడియోవాళ్లు రమ్మన్నప్పుడుల్లా మద్రాసు వెళ్ళడం, పానగల్లు పార్కులో చెట్టుకింద బసచెయ్యడం, పాటపాడినందుకు దొరికిన పారితోషికం డబ్బులు చేతిలో వున్నంత వరకూ అక్కడే కాలక్షేపం చేసి తరువాత ఇంటిదారిపట్టడం ఇలా అనేకసార్లు జరిగింది. ఒకసారి, నిన్న మొన్ననే జరిగినట్టున్నా రెండేండ్ల క్రిందటిమాట.

ఒకపాల వెన్నెలరేయి నరసన్న పాడమంటే పాడుతున్నాను. కృష్ణలీలాతరంగిణిలో రాసక్రీడా మహోత్సవ 'సందర్భంలో శ్రీ కృష్ణ భగవానుణ్ణి చూచి విమాన స్థితలైన దేవాంగనలు పాడినపాట "కులయత వనభుని కమలేక్షణ మిహ, కవిత లలిత మురళీకల నినదం".... నారాయణ తీర్థుల పాట. నా బోటివాళ్ళు అన్వేషించే ఆనందానికి మాట! వేదాంతులు కోరేముక్తికి బాట! రెండుగీతలు పాడేసరికి గేటు తెరుచుకొని ఇద్దరు పోలీసు వాళ్ళు వచ్చారు. ఎందుకోగాని నరసన్నకు పోలీసు వాళ్ళంటే గిట్టదు. అతడు వాళ్ళని పలకరించనేలేదు. వాళ్లే దగ్గరికి వచ్చి "ఈలా ఒకమనిషి వచ్చాడా?" అన్నారు "ఏ మనిషి" అన్నాడు నరసన్న.

ఇక అతనితో మాట్లాడ్డం అనవసరమనుకొని వాళ్లు రెండుమూడుసార్లు పార్కు చుట్టూ తిరిగి వచ్చిన దారి వెంబడి వెళ్లిపోయారు. మళ్లీపాట అందుకొన్నాను.

పాట పూర్తిగాకముందే పార్కులో ఒక మూల ఏదో అలజడైంది. ఆపేశాను పాట మధ్యలో నరసన్నలేచి చూచి "ఏమీలేదు మీరు పాడండి బాబూ" అన్నాడు. మళ్లీపాట మొదలెట్టాను. కానీదాన్ని పూర్తి చేసే ప్రాప్తానికి నేనారాత్రి నోచుకోలేదు.

ఇంతలో ఒక మానవాకారం మావైపు రావడం మొదలెట్టింది. డిటెక్టివు నవలల్లో అపరాధ పరిశోధకుణ్ణి ఫలానారాత్రి పదిగంటలకు నిర్జనమైన స్థలంలో కలుసుకో అని వ్రాసిన అపరిచిత వ్యక్త ఏలా అతణ్ణి సమీపిస్తాడో తెలిసినవాళ్లకు ఇతని రాక ఏమీ

ఆశ్చర్యం కలిగించదు. కానీ నేను మాత్రం పాట ఆపేసి "ఎవరు?" అని అరిచాను. ఆగంతకుడు "అరవకు, అరవకు" అంటూ దగ్గరికి వచ్చాడు. వాడు ఆరుమాసాలకు పూర్వం అజపజా తెలియకుండా ఎక్కడికో పారిపోయిన మా కాంతారావు!

♦ ♦ ♦

కాంతారావుకు తండ్రి లేదు. తల్లి మాత్రం వున్నది. ఆస్థిలేదు. అప్పుమాత్రం వున్నది. జీవితానికి అత్యవసరమైన కనీసపు లౌకిక జ్ఞానంకూడా లేదు. కానీ పగటి కలలు మాత్రం కావలసినన్ని కన్నాడు. ఆ కలల్ని సఫలంచేసుకోవడానికి వాడు పడినపాట్లు 'రామరామ, పగవాడికైనా వద్దు బాబూ' అనిపిస్తాయ్. హైస్కూల్లో చదువుకొనేటప్పుడే వాడు సినిమాలంటే పడిచచ్చేవాడు. నాకు తెలిసి వాడు చూడని తెలుగు, తమిళ, హిందీ, చిత్రాలు లేవు. ఈమధ్య, మద్రాసు వచ్చిన తరువాత ఇంగ్లీషు సినిమాలు కూడా చూస్తున్నాడట! జీవితంలో ఎప్పుడో ఒకరోజు తానొక గొప్ప యాక్టరైపోగలడని వాడి నమ్మకం! ఇంతవరకూ ముఖానికి రంగుపూసుకొని స్టేజి పైనైనా అడుగు పెట్టని కాంతారావుకు ఈ నమ్మకం ఎందుకు కలిగిందో నాకు అప్పటికీ, ఇప్పటికీ అనూహ్యంగానే వుంది. ఎవరికీ చెప్పకుండా ఉన్నఊరు విడిచిపెట్టి వాడు రావడం రావడం నేరుగా మద్రాసుకే వచ్చాడట. వచ్చిన తరువాత ఇక్కడేం చేసివుంటాడో వాడు చెప్పలేదు. వాడు చెప్పకపోయినా మనం ఊహించుకోవచ్చు. స్టూడియోల చుట్టూ చెడతిరిగి వుంటాడు. ప్రొడ్యూసర్ల కార్ల నెంబర్లు, యాక్టర్ల ఇండ్ల నెంబర్లు మావాడు గడగడ ఒప్పజెప్పగలడు.

యాక్టరుగా తనకు సినిమాలో ప్రవేశం దొరకదని తెలుసుకోవడానికి కాంతారావుకు నాల్గు నెలలు పట్టిందట. ఇంకొక ఉపాయం కనిపెట్టాడు. మదరాసులో నాలుగైదు కత్తియుద్ధాల జట్టులున్నాయ్. అవి జానపద చిత్రాలు విరివిగా చలామణి అవుతున్న రోజులు. ప్రతిచిత్రంలోనూ విధిగా కత్తియుద్ధాలు, కుస్తీలు ఉండేవి. స్టూడియోల్లో ప్రొడ్యూసర్లే కావలసినంత మందిని చేర్చి వాళ్ళకు కత్తి యుద్ధపు తరిఫీదు ఇవ్వడంకంటే ఈలాంటి కత్తియుద్ధపు జట్లను పిలిపించుకొని ఒకటి రెండు షాట్లు తీసుకొని ఐందనిపించేయడం మామూలు. అదృష్టంకొద్దీ కాంతారావుకు ఒక జట్టులో ప్రవేశం దొరికింది. రెండు నెలలు సహచరుల శిక్షణక్రింద కత్తి తిప్పడం నేర్చుకొన్నాడు. (మొదట చేత బట్టింది కొయ్యకత్తి కావడంవల్లనే వాడి శరీరాంగాలన్నీ సురక్షితంగా ఉన్నాయని నా ఉద్దేశం) కానీ అంతా సిద్ధమైన తరువాత తమ జట్టుకు ఒక సినిమాలో దొరుకుతుందనుకొన్న ఛాన్సును,

తక్కువ డబ్బుకే సమ్మతించినందువల్లేమొ, ఇంకొక జట్టు కొట్టేసింది!

కాంతారావు గాలిమేడ కూలిపోయింది. వాడు సముద్రంలో దూకేయాలని కూడా అనుకొన్నాడట, కానీ ప్రయత్నించలేదు! నైరాశ్యమనే అంధకారంలో అలమటించి పోతున్న వీడికి ఉన్నట్టుండి మరొక ఆశాజ్యోతి కనిపించింది. ఏజట్టయితే తనజట్టుకు రావలిసిన ఛాన్సును కొట్టేసిందో అది ఒకరిద్దరు కొరతగా వుండడం వల్ల కాంతారావును ఆహ్వానించింది. పిలచింది తడవుగా ఆ జట్టులో చేరి, ఒకటి రెండు సార్లు స్టూడియోకు తన సహచరులతో సహా తన ప్రావీణ్యతని ప్రొడ్యూసర్లకు, డైరక్టర్లకు తెలియజేసి వాళ్ల, అంగీకారాన్ని సంపాదించి, ఈ దెబ్బతో వెండితెరపైన ఒక వెలుగు వెలిగిపోవచ్చుననుకొని తన పూర్వజన్మ సఫలమైపోయినట్టు భావించేవాడు కాంతారావు! ఐతే వాడికేం తెలుసు, పాపం ముసళ్ల పండగంతా ముందేవుందని!

వారం పదిరోజుల్లో కత్తియుద్ధం షూటింగు జరుగబోతుందనగా, కాంతారావును మొదటి జట్లవాళ్లు నిలదీసి అడిగారు, తాను ఏ సంస్థయొక్క ప్రాపులోనైతే కత్తిసాము నేర్చుకొని ఇంతటి ప్రయోజకు డయ్యాడో, ఆ సంస్థకే ద్రోహం తలపెట్టి ఎదుటి పార్టీలో చేరిపోయినందుకు సంజాయిషీ చెప్పుకోమని. నోటమాట రాకుండా కాంతారావు స్థాణువై నిలిచిపోయాడు. మంచిమాటల్తో చెబుతున్నాం. నువ్విక్కడ ఉన్నంతకాలం మాలో ఒక్కడుగావుండి, కష్టసుఖాల్లో, లాభనష్టాల్లో మాతోబాటు పాలు పుచ్చుకుంటివా- సరేసరి. లేకుంటే ఏమౌతుందో నీగతి, ఆలోచించుకో. జాగ్రత్త!" అని వాళ్ళు వెళ్ళిపోయారు.

కాంతారావు స్వతహాగా కొంచెం మొండిధైర్య మున్నవాడు. ఏమౌతుందో కానీ అనుకుని వాళ్ళ బెదరింపుల్ని ఖాతర్ చేయకుండా, తన పనేమో తాను సాగించాడు. నాలుగురోజుల్లో వాడు బసచేసి వుండిన టి.నగర్ సరిహద్దుల్లో (ఇక్కడ కొన్ని వందల పూరిగుడెసెల్లో కొన్ని వేల మంది దరిద్ర నారాయణులు నివసిస్తున్న విషయం మీకు విదితమే ననుకుంటాను) రెండుమూడు దొంగతనాలు జరిగాయ్. దొంగతనం చేసింది కాంతారావని అనుమానంగా వున్నదని ఒకమారు, అనుమాన మేమిటి, అక్షరాలా వాడేనని రెండవమారు పోలీసువాళ్ళకు ఫిర్యాదులు దాఖలు చేయబడ్డాయి. కాంతారావు ఎక్కడో ఒకచోట రాత్రింబవళ్ళు బయటికి రాకుండా తలదాచుకొన్నాడు. వాడు నాకు పార్కులో కనపడినరోజున స్టూడియోలో కత్తియుద్ధం షూట్ చేశారట. ఏలాగైనా సరే ఆపని కాస్తా పూర్తైన తరువాత పోలీసులకు దొరికిపోయినా ఫరవాలేదనుకొని కాంతారావు సందుగొందుల్లోపడి స్టూడియోకు వెళ్తుండగా, దారిమధ్య పోలీసులు పసికట్టి, వెంటాడడం

ప్రారంభించారు. వాళ్ళను తప్పించుకొనేసరికి వీడిపని చావు దప్పికన్ను లొట్టబోయినంత పనైంది.

కథ విన్న తరువాత "ఐతే నీ మరుసటి కార్యక్రమమేమిట్రా?" అని అడిగాను. "మన వూరికి వచ్చేస్తానురా బాబూ! సినిమాలు వద్దు, చట్టుబండలూ వద్దు. ఒక సారి సిటీపోలీసుల చేతుల్లో పడ్డామంటే మళ్ళీ అంతే" అన్నాడు కాంతారావు!

◆ ◆ ◆

ఆ మరునాడు రేడియోవాళ్లిచ్చిన పాతిక రూపాయలు జేబులో వేసుకొని హోటల్‌కు వెళ్లి స్ట్రాంగు కాఫీ సుధను సేవించి, బస్ స్టాపింగువద్ద నిలబడి సిగరెట్ కాల్చుకుంటూండగా "అద్దాలండీ, అద్దాలు" అని ఒక కేక వినపడ్డది. వెనుతిరిగి చూచాను గదా, మా చంద్రం కనపడ్డాడు! "ఇదేమిట్రోయ్! ఏదో టెక్నికల్ కోర్సు చదువుతున్నట్టు జాబులు వ్రాసి ఈ వ్యాపారం పెట్టు కొన్నావ్" అన్నాను. నామాటలో ఎట్టిభావోద్రేకం గోచరించిందో నేను స్పష్టంగా చెప్పలేక పోతున్నాను గానీ వాళ్లందరూ నాకేసి చూచి వీడెవడో పల్లెటూరివాడు కాబోలనుకొని నవ్వుకొన్నారు. చంద్రం ఒక శుష్క హాసంతో "చదువు మానేసి నెల రోజులైందిరా" అన్నాడు. "ఏం? ఏమైంది? అసలు చదివినన్ని నాళ్లు ఎక్కడ భోంచేశావ్? నాకు తెలిసి మీ వాళ్లెవరూ నీకు డబ్బు పంపించే స్థితిలో లేరు గదా? జీతం ఎలాకట్టేవు? నీ బసెక్కడో వ్రాయరా అంటే వ్రాశావుకావేం?" అని ప్రశ్నల వర్షం కురిపించాను. చాకలి పేటలో ఎవరో ఒక మహారాజు రెండుపూటలా ఇంత తిండి పడేస్తా నన్నాడట. వారిని వీరిని యాచించి దొరికిన డబ్బుతో ఆర్ట్స్ కాలేజిలో ఏదో కోర్సు తీసుకొని నాలుగు నెలలు చదివేసరికి వీడికి తల ప్రాణం తోకకువచ్చిందట. చాకలిపేటలో ఇల్లెక్కడ? మౌంటురోడ్డులోని ఆర్ట్స్ కాలేజి ఎక్కడ? పైసాకు టికాణాలేని చంద్రం ఏమిటి? నాలుగు సంవత్సరాల టెక్నికల్ కోర్సు ఒకటి పూర్తిచేయాలనుకోవడ మేమిటి? దరిద్రుడు ఉన్నతమైన ఆశయాలు, లక్ష్యాలు కలిగివుండడం ఆత్మోన్నతికి కాదు. ఆత్మవినాశానికే ననిపించింది నాకు!

"ఐతే ఈ అద్దాలెక్కడ సంపాదించావురా?" అన్నాను. అది కూడా స్వంత వ్యాపారం కాదు, ఏదో కమీషన్ ఇస్తారట వీడికి! "నీ వ్యాపారము, నీ కమీషను ఏట్లో కలిశాయిగానీ నువ్వు ఊరికిరారా బాబూ! చిక్కిసగమై పోయావ్ 'బతికి యుండిన శుభములబడయవచ్చు'

అన్నారు. ఇక్కడుంటే నూరేండ్ల నీ బ్రతుకు రేపో, మాపో, తెలవారేటట్టుంది" అన్నాను. "వచ్చేయాలనుకొంటున్నాను రా" అన్నాడు తలవంచుకొని.

అప్పుడే అద్దాలను స్వంతగాడికి అప్పజెప్పి టి.నగర్ బస్సు ఎక్కేశాం. త్రోవలో చంద్రానికి కాంతారావు కథ చెప్పి" ఒరేచంద్రం! మన ముగ్గురమూ నిర్భాగ్యులమే. నేను సంగీతంలో అపారమైన పాండిత్యం సంపాదించాలని కలలుగన్నాను. నువ్వు చదివి చదివి పెద్ద విజ్ఞానివైపోవాలనుకొన్నావ్. కాంతారావు మహానటుడుగా తయారై కళాసేవ చేయాలను కొన్నాడు. మీ ఇద్దరికంటే నేనే ఒక చుట్టు మెరుగు. సంగీత కళా కోవిదుణ్ణి కాలేక పోయినా పల్లెటూర్లల్లో హరికథలైనా చెప్పి నా పొట్ట నేను పోషించుకోగలను. ఆ మాటకు వస్తే మీకు మాత్రమేం లే? ఏ ఆఫీసులో పడివున్నా నెలకు అరవై రూపాయలు ముట్ట జెప్పకపోరు. జీవితంలో ఇవే మనం అందుకోతగిన మహోన్నత శిఖరాలు! ఇంతటితో తృప్తిపడి ఊరు కొందాం. ఏమంటావ్" అన్నాను. "అవునురా, అవునురా" అని చంద్రం తల ఊపాడు.

ఆ మరునాడే ముగ్గురమూ మా ఊరికి వచ్చేశాం. ఐతే చంద్రం, కాంతారావులు ఎంతో కాలం మా ఊరిలో ఉండలేదు. పట్టుమని పదిరోజులున్న తరువాత మొదటి సారి వెళ్లినట్టే ఎవరితోనూ చెప్పకుండా పలాయనం చిత్తగించారు.

(ఆంధ్రపత్రిక వారపత్రిక 25-2-1953)

⊛ ⊛ ⊛